

JAK SE RODÍ FILMOVÉ MUZEUM

Tři kamarádi sedí u kávy a jen tak mezi řečí se dohodnou, že v Praze založí filmové muzeum, protože tu chybí. Zdá se to být trochu bláznivý nápad, ale ono to vyjde. Dnes už můžete navštívit dokonce druhou expozici, kterou tito studenti katedry filmových studií Filozofické fakulty UK zrealizovali.

TEXT **Lucie Kettnerová** FOTO **Luboš Wiśniewski**

Terezie Křížkovská, Adéla Mrázová a Jakub Jiříšče si pro své studium zvolili obor filmová věda a baví je tolik, že se rozhodli věnovat se mu i mimo přednášky a semináře. Při svých cestách do zahraničí nejprve jen navštěvovali různá filmová muzea a hodnotili jejich úroveň, zároveň se zamýšleli nad tím, proč Česká republika ještě žádnou ucelenou expozici své filmové historie neuspořádala. A protože měli dojem, že dobře vytvořené muzeum může být životaschopné, rozhodli se od kavárenských diskuzí přejít k činu a takovou výstavu v Praze návštěvníkům zpřístupnit.

Za myšlenku zřízení filmového muzea se postavila i řada českých filmařů, například Jiří Menzel, Jan Svěrák, Olga Sommerová, Helena Třeštíková nebo Jan Hřebejk. „Filmové muzeum není žádná novinka. Jezdil jsem po světě a mají ho skoro všude. Jenom se divím, že tady není, a jsem rád, že na tento nápad jste přišli vy, studenti,“ řekl například tvůrcům Jiří Menzel.

Tři patra plná českého filmu

Začátky nicméně nebyly rozhodně tak růžové, jak by se mohlo zdát. Studentům nechybělo nadšení, ale postrádali praktické zkušenosti a jasnou koncepci. „Naráželi jsme na to, že každý měl na věc trochu jiný názor a jinou představu, jakou cestou se vydat. Nic podobného, čím bychom se mohli inspirovat, tady neexistovalo, a tak nám přišlo nejlepší ověřit si správnost naší cesty jakousi pilotní výstavou,“ vzpomíná Terezie.

První expozice nazvaná Na film! byla veřejnosti zpřístupněna v červnu roku 2015 v Museu Montanelli

v Nerudově ulici, kde se nachází soukromá galerie zaměřená na současné umění. Studenti tu získali prostor hned ve třech patrech, v nichž prezentovali první tři filmová témata. Návštěvníci tu mohli například objevovat tajemství filmového obrazu, zvuků i ruchů, seznámit se s filmy i životními osudy tvůrců, kteří museli z politických důvodů odejít do exilu, nebo se na tabletech podívat na ukázky starých filmů. „Prostor jsme měli pronajatý na půl roku a po tu dobu jsme sledovali návštěvníky, bavili jsme se s nimi a snažili se zjistit, co funguje a co ne, abychom to zužitkovali při přípravě další expozice,“ popisuje Terezie.

Konečně ostrý provoz

Když nasmlouvaný pronájem skončil, vyvěsili studenti na sociální síti výzvu, že hledají nové prostory. Nemuseli čekat dlouho – Palác Chicago na Národní třídě jim nabídl celé jedno rozlehlé patro. „Lokalita je to skvělá, přesto jsme nabídku chvíli zvažovali. Museum Montanelli bylo zavedené a mělo svůj tým lidí připravující výstavy, který nám pomohl, s čímkoli jsme potřebovali. Pomohli nám nalepit popisky nebo nám ukázali, jak pracovat se světlem, takže na nás jen bylo vymyslet si koncepci a nanosit exponáty,“ přiznává Adéla. Kdežto nový prostor tvořila jedna velká hala bez zavedené elektriny, takže před studenty najednou stála velká výzva – poprat se se vším skutečně od začátku. „Nakonec jsme tuto výzvu přijali a vlastně právě díky tomu jsme se nejvíce posunuli dál,“ dodává Adéla. Fotografie prostoru „před“ a „po“ si můžete pro srovnání prohlédnout →

přímo na aktuální výstavě Na film! 2: V pohybu, která byla zahájena v prosinci loňského roku.

S úpravou nového prostoru jim nakonec pomohla absolventka architektury a scénografie, která pracuje v barrandovských ateliérech, odbornou pomoc mohli hledat i u svých pedagogů na katedře. Inspiraci nacházeli také u současných kurátorů, kteří se zajímají o postmoderní vystavování filmu. Ne všechno, co by se jim ale líbilo, bylo možné s ohledem na finance realizovat, a to i když za sebou mají úspěšné start-upy a přidělené dotace.

Loňská, v pořadí již druhá start-upová výzva vynesla od tří stovek přispěvatelů částku 270 tisíc korun, další peníze se povedlo získat od Státního fondu kinematografie, z ministerstva kultury, Nadace Vodafone a několika dalších menších nadací, např. z Nadačního fondu Filmtalent Zlín, který se zaměřuje na podporu studentů filmu. „Spolupráci se nám povedlo navázat i s řadou firem, kde vznikl vztah na základě barteru – my jim nabídneme prostory, vstupenky a doprovodné aktivity a ony nám na oplátku poskytnou své služby,“ popisuje Adéla. Shánění peněz, vyplňování žádostí o granty a vykazování účetnictví tak v součtu kurátory výstavy stojí více než polovinu času, který projektu věnují.

Adélu s Terezií najdete v muzeu osobně přítomné téměř každý den. Od návštěvníků totiž získávají zpětnou vazbu, aby věděly, jak dlouho se v něm zdrží a co se jim líbilo. Jak říká Terezie, pro většinu tvůrců výstava jejím otevřením skončí, pro ně teprve začíná.

V centru, ale bez ruchu

Jak se výstava s přesunem do Paláce Chicago proměnila? Opět se skládá ze tří témat z dějin kinematografie a kurátoři se tu snaží v malém měřítku ukázat, jak by se s filmem dalo ve výstavních prostorech pracovat. Vše spojuje jednotící téma pohybu, které je divácky velmi atraktivní. Návštěvníci si mohou vyzkoušet například laternu magiku, první projektor předcházející samotnému vzniku filmu, jehož funkční repliku se trojici podařilo vytvořit. Najdete zde také imaginární kino, kde si film vytvářejí přímo sami diváci prostřednictvím své fantazie díky zvukově zpracovaným scénářům, což má navodit atmosféru období meziválečné avantgardy. Z moder-

nějších instalací tu nabízejí virtuální realitu, pomocí které se přenesete do amerického Saint Louis, kde měla v roce 1904 v prostoru tehdejší světové výstavy premiéru atrakce předznamenávající její principy. Za prohlídku jistě stojí i expozice lentikulárních obrazů, s nimiž lze demonstrovat principy animované tvorby.

„V Nerudově ulici fungovala i rozšiřující dílna na zvuk, kde si návštěvníci mohli vyzkoušet něco naruchovat nebo nadabovat, aby zjistili, jaké jsou různé možnosti a z kolika stop se skládá film. Na Národní jsme se více zaměřili na animovaný film a nabízíme různé dílny animace od ploškové až po loutku,“ vyjmenovává Adéla. Pokud by měl někdo zájem o základy natáčení, nebrání se studenti vyjít do ulic a natočit se zájemcem třeba symfonii velkoměsta, která by souzněla s tématem avantgardy.

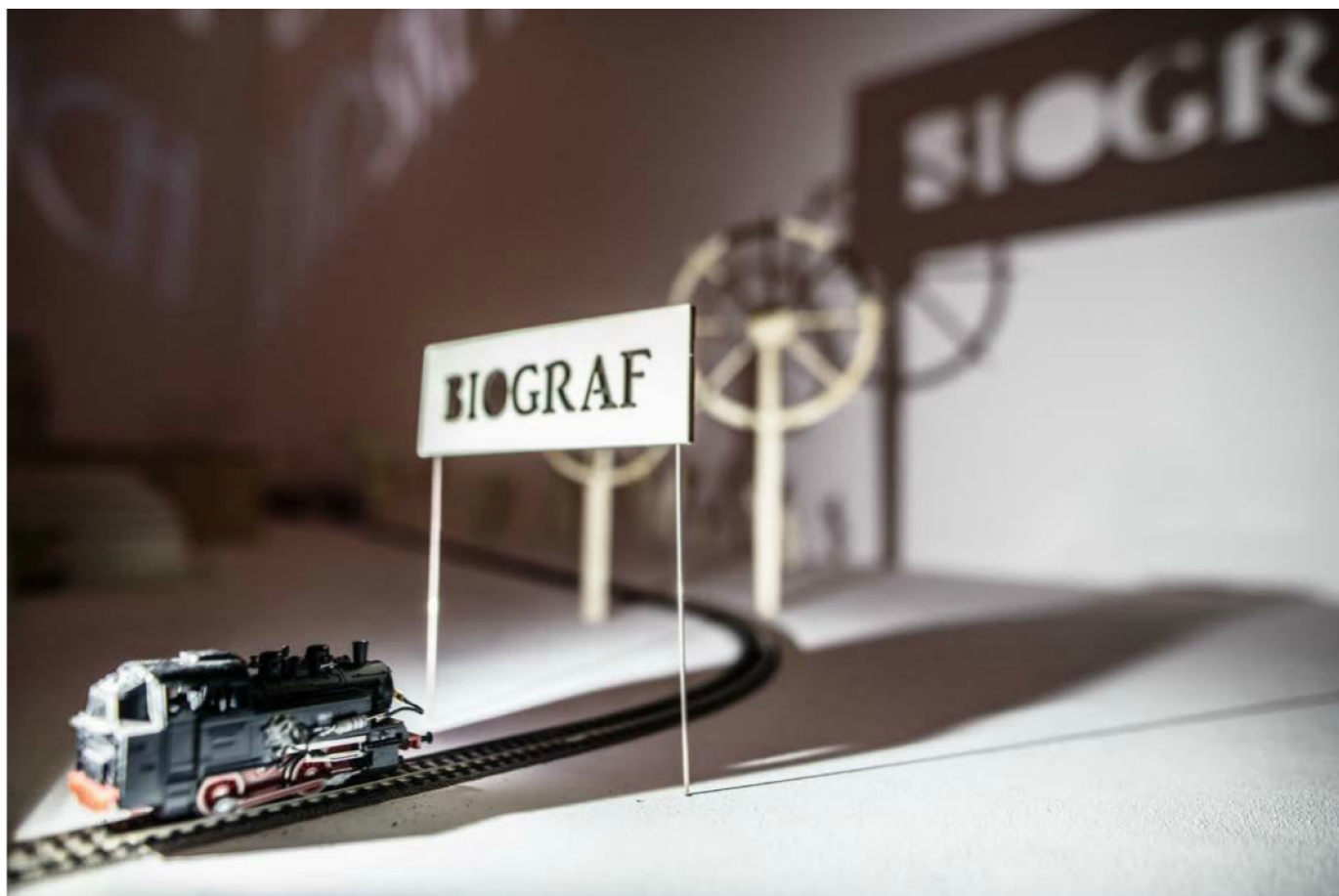
Zatím jen do dubna

Další koncepce expozice závisí na tom, zda jim po půl roce bude smlouva prodloužena, nebo jestli poputují opět o dům dál. Nevyužity zatím zůstávají exponáty z první instalace – ruchový nástroj na výrobu větru a deště, hromů či příjezdu vlaku, jenž by mohl rušit lidi v okolních kancelářích, a příliš velké dveře plné šuplíků a dvířek, skrývajících osudy lidí, kteří odešli do exilu.

K nejčastějším návštěvníkům patří žáci základních a středních škol. Jen v loňském roce se povedlo navázat spolupráci se 120 z nich. Žáci nejprve absolvují komentovanou prohlídku, na niž pak naváže filmový workshop. Strávit tu mohou tři čtyři hodiny a dozvědí se spoustu zajímavých informací o filmu. „Většinou se s učitelem dohodneme, do kterého předmětu chtějí, aby informace zapadaly, a podle toho jim program ušijeme na míru, aby výuku opravdu obohatil,“ říká Adéla. Odpoledne přicházejí hlavně rodiny s dětmi a studenti. Velký ohlas měla reportáž v České televizi, která na novou „atrakci“ v centru Prahy upozornila. Na soustavný marketing však zatím nejsou personální kapacity ani finance. I proto se do nových prostor ještě nepovedlo nalákat turisty, neboť expozice není přístupná přímo z ulice, ale musí se za ní do druhého patra.

Celý chod muzea by samozřejmě nebylo možné zvládat jen ve třech lidech. Už pátým rokem se úspěšně daří

Naráželi jsme na to, že každý měl na věc trochu jiný názor a jinou představu, jakou cestou se vydat. Nic podobného, čím bychom se mohli inspirovat, tady neexistovalo, a tak nám přišlo nejlepší ověřit si správnost naší cesty jakousi pilotní výstavou.

do projektu zapojovat také další studenty, a to nejenom z katedry filmových studií, ale i jiných oborů. Aktuálně funguje několik studentů na pozici kustosů nebo tvůrců doprovodného programu. „Tato spolupráce se nám velmi osvědčuje a vítají ji i samotní studenti, kteří u nás získají praktické zkušenosti. Bylo by fajn, kdybychom do budoucna mohli fungovat jako univerzitní muzeum, v němž by studenti získávali nejenom praxi, ale i pracovní pozice,“ zasnila se Terezie. Současně dodává, že by chtěli, aby za projektem stále zůstávali studenti, kteří s sebou ponesou určitou svobodu a nezávislost, což je podle ní poselství tohoto muzea.

A jaké jsou ty nejsmělejší sny mladých tvůrců? Prostor o pěti tisících metrech čtverečních, kde by bylo kino, studovna, restaurace a několik expozic, které by si rodina procházela postupně a mohla se do nich vracet.

Zda projekt bude jednou natolik výdělečný, aby v něm mohli studenti najít stálé zaměstnání, není v tuto chvíli úplně jasno. Muzeum je totiž pořád hodně závislé na finanční podpoře státních institucí, které jim jsou v tuto chvíli sice nakloněny, za pár let se ale lidé na rozhodujících postech mohou vystřídat a situace se značně změnit. Zatím jsou rozhodnutí muzeum nepřenechat žádné velké firmě, která by si ho za hodně peněz upravila podle svého.

Hlavními členy tvůrčího týmu jsou iniciátoři projektu a zakladatelé spolku NaFilm, studenti katedry filmových studií na Filozofické fakultě UK Terezie Křížkovská, Adéla Mrázová a Jakub Jiříš. Na projektu spolupracují s dalšími vysokoškolskými studenty napříč uměleckými a technickými obory.

Kam za historií filmu:
Výstava Na film! 2: V pohybu
Palác Chicago, 2. patro
Národní třída 32, Praha 1